

Augšējās volejbola serves pilnveidošana sporta stundās

Augšējās volejbola serves pilnveidošana sporta stundās palīdz spēlētājiem uzlabot servēšanas prasmi, kas ir viens no svarīgākajiem volejbola spēles elementiem.

Sākot spēli, spēlētāji izpilda servi. Serves izpilde iedalās šādās fāzēs:

- sākuma stāvokļa ieņemšana;
- bumbas pamešana gaisā un vienlaicīgs spēcīgs rokas atvērziens;
- sitiens pa bumbu ar spēcīgākās rokas delnas pamatni un lielu amplitūdu.

Sasniedzamais rezultāts: Skolēns izvērza mērķus un pielieto daudzveidīgus vingrinājumus augšējās serves izpildei, kas sekmē serves precizitāti, jaudu un spēju pielietot atbilstoši spēles situācijai.

Mērķis: Attīstīt spēlētāju prasmes augšējās volejbola serves tehniskajā izpildē, uzlabojot servēšanas spēju efektīvi ietekmēt spēles gaitu, radot iespējas uzbrukumam un kļūstot par stabilu spēles sākuma elementu.

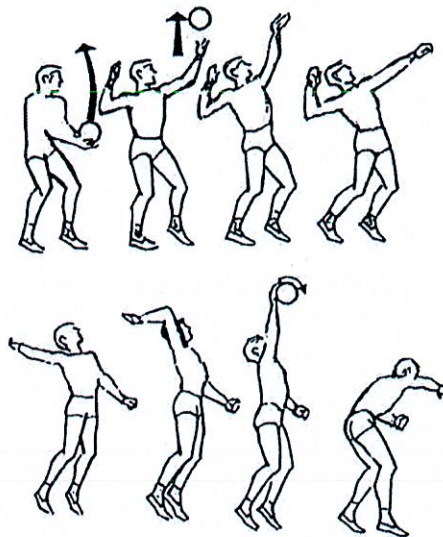
Uzdevumi:

- **Tehniskā apmācība:** Mācīt spēlētājus pareizi izpildīt augšējo servi, iekļaujot visus tās tehniskos elementus: stāju, roku kustības, ķermeņa pozīciju un bumbas trāpīšanas vietu.
- **Servēšanas precizitātes un jaudas uzlabošana:** Attīstīt spēlētāju spēju kontrolēt bumbas lidojumu, lai veiktu precīzas un efektīvas serves.
- **Taktiskā domāšana:** Iemācīt spēlētājiem izvēlēties servēšanas mērķi un tehniku atbilstoši spēles situācijai un pretinieka stiprajām un vājajām pusēm.
- **Kļūdu analīze un korekcija:** Analizēt spēlētāju kļūdas augšējās serves izpildē un sniegt atgriezenisko saiti, lai uzlabotu tehniku un samazinātu kļūdu skaitu.

Metodes:

- **Demonstrācija un vizualizācija:** demonstrē pareizu augšējās serves izpildes tehniku, uzsverot svarīgākos punktus, piemēram, roku pozīcijas, bumbas iznākšanas leņķi un ķermeņa līdzsvaru. Video analīze var palīdzēt spēlētājiem vizualizēt pareizo servēšanas tehniku.
- **Tehniskie vingrinājumi:** veikt specializētus vingrinājumus, lai uzlabotu dažādus augšējās serves elementus. Piemēram:
 - Servēšana mērķī (zīmēt laukumus vai izmantot citas vizuālas zīmes uz laukuma, lai trenētu servēšanu precīzi konkrētā vietā).
 - Servēšana ar dažādiem spēka un leņķa variantiem (liels spēks, mazs spēks, zemais un augstais lidojuma leņķis).
 - Ķermeņa līdzsvara uzlabošana, izmantojot līdzsvara un koordinācijas vingrinājumus.

Augšējā priekšējā serve

- **Spēļu simulācijas:** stundu laikā spēlējot volejbolu, kur spēlētāji tiek mudināti izmantot augšējo servi reālās spēles situācijās, lai uzlabotu viņu spēju pielāgoties mainīgajiem apstākļiem.

- **Atgriezeniskā saite un kļūdu analīze:** Pēc katras stundas veikt spēlētāju augšējās serves analīzi, norādot uz kļūdām un piedāvājot iespējamus uzlabojumus.

- **Spēka un koordinācijas vingrinājumi:** Izpildīt vispārējus fiziskos vingrinājumus, kas palīdz attīstīt ķermeņa spēku, koordināciju un kustību precizitāti, kas ir būtiski augšējās serves izpildē.

Ieteicamā treniņu struktūra:

- **Sagatavošanās (5-10 min):** Vispārējā iesildīšanās (skriešana, dinamiski stiepšanās vingrinājumi) un sagatavošanās tehniskajam darbam.

- **Tehniskie vingrinājumi (15-20 min):** Spēlētāji praktizē augšējo servi, koncentrējoties uz tehniskajiem elementiem, piemēram, pareizu roku pozīciju, bumbas atrašanās vietu un ķermeņa līdzsvaru.
- **Uzdevumi (15-20 min):** Spēlētāji veic uzdevumus, kas attīsta spēju pielāgot augšējo servi spēles situācijai un servēšanas izvēlei (piemēram, servēšana mērķī, spēles simulācija).
- **Spēļu simulācija (10-15 min):** Īsas spēles vai tieši uzdevumi, kas ļauj spēlētājiem pielietot augšējo servi reālās spēles apstākļos.
- **Atgriezeniskā saite un analīze (5-10 min):** Skolotājs sniedz komentārus par spēlētāju sniegumu, norādot uz kļūdām un piedāvājot risinājumus.

Vērtēšana:

Tehniskā izpilde:

- **Rokas pozīcija un servēšanas veids:** Pareiza rokas pozīcija un servēšanas veids ir pamats augšējās serves veiksmīgai izpildei. Servei jābūt veiktai ar plaukstu no augšas un jācenšas izmantot vienmērīgu, kontrolētu kustību. 10 punkti
- **Precizitāte:** Servei jābūt izpildītai tā, lai tā tiktu aizsniegta mērķī (pretinieka laukuma daļas), kas var būt specifisks punkts laukuma malā vai noteiktā vietā. 5 punkti

Secinājums:

Novērtējot augšējās volejbola serves sporta stundās, ir svarīgi ņemt vērā gan tehniskos aspektus (pareiza pozīcija, servēšanas veids, precizitāte), gan spēlētāja spējas kontrolēt bumbu un efektīvi pielāgot servi atbilstoši spēles apstākļiem. Tas palīdzēs attīstīt spēlētāja prasmes un uzlabot viņa sniegumu spēlē.

Madonas Valsts ģimnāzijas
sporta un veselības skolotāja
Lana Līcīte

Vērtēšana bioloģijas mācību procesā

Vērtēšana ir saistīta ar mācību saturu un mācību procesu. Kā bioloģijas skolotāja sev precīzi atbildu, ko tieši gribu iemācīt un kādus sasniežamos rezultātus vērtēt. Jebkuru mācību stundu sāku ar sasniežamo rezultātu. Tad būs skaidrs, kas jāsasniedz, kā to darīt. Tikai pēc tam var veidot uzdevumus un domāt par darbībām, kas sekos. Procesam jābūt bērncentretam. Tas nozīmē, ka skolotājs, plānojot pedagoģisko procesu, balstīsies uz savu klases bērnu vajadzībām, viņu individuālās attīstības īpatnībām.

Vērtēšana ir tieši saistīta ar skolēnu mācīšanās motivāciju. Vērtējums nedrīkst kalpot kā „motivācijas” rīks, kā balva vai sods par padarīto darbu. Vērtējums ir tikai mērījums par skolēna konkrētā brīža zināšanām un prasmēm. Piemēram,

savās stundās izmantoju uzdevumu izveidot plakātu par ādas veselības ietekmējošiem faktoriem, skolotājam ir skaidri jāpasaka, kādus sasniežamos rezultātus bērns ar to demonstrēs, jo uzdevums ir komplekss. Uzdotot šādu uzdevumu, skolotājs varētu gribēt izvērtēt gan skolēna izpratni par saturu, piemēram, ādas uzbūvi, saistību ar veselību, cilvēka ādas tipiem, gan, piemēram, informācijas avotu kritisku izvērtēšanu, plakāta sagatavošanas prasmes un prezentēšanas prasmes. Tādēļ vērtēšanas kritērijiem jābūt atbilstošiem. Un skolēnam jābūt skaidrai atbildei uz jautājumu: ko viņš ar to iemācīsies. Tas iepriekš jāpārrunā, īpaši svarīgi ir iemācīt bērnus analizēt un novērtēt savu darbu un tā rezultātu.

Vērtēšanas kritēriji plakātam un uzstāšanās

Kritērijs/ Punkti	3	2	1	0
Saturs	Izklāstīti nozīmīgi jautājumi. Plakāta saturs atklāts skaidri, pamatots ar atbilstošiem daudzveidīgiem faktiem un piemēriem. Skaidri formulēti secinājumi. Temats nav sašaurināts vai paplašināts.	Saturs kopumā atbilst tēmai, tas ir izklāstīts loģiski. Saturs ir izstāstīts īsi un kodolīgi, taču trūkst konkrētības. Saturs vairāk ir formulēts saviem vārdiem, taču vietām teksts ir pārņemts no cita avota.	Saturs minimāli atbilst tēmai, un tā izklāsts nav loģisks. Saturs izklāstā nav konkrētības un kodolīguma. Saturs tikai retos gadījumos ir formulēts saviem vārdiem, pamatā tas ir pārņemts no cita avota.	Izveidotais plakāts neatbilst tematam vai ir plaģiāts (tālāk darbs netiek vērtēts).
Vizuālie elementi	Noformējums labs. Uztverams (salasāms rokraksts, zīmējumi, noformējums u.c.). Mērķtiecīgi un pārdomāti izmantoti vizuālie materiāli (attēli, diagrammas u.c.).	Noformējums labi uztverams, taču vietām nedaudz apgrūtina satura uztveršanu. Darbā vietām mērķtiecīgi tiek izmantoti vizuālie materiāli (attēli, diagrammas u.c.).	Atsevišķas vietas darbā ir veidotas vienotā dizainā. Plakāta noformējums ne vienmēr labi uztverams, vietām apgrūtina satura uztveršanu.	Noformējums ir grūti uztverams. Darbā nav izmantoti vizuālie materiāli (attēli, diagrammas u.c.) vai arī to lietojums ir bezmērķīgs.
Valodas lietojums un pareizrakstība	Ievērotas literārās valodas prasības: izmantots populārzinātniskais vai zinātniskās valodas stils; pareizi lietoti atbilstoši termini. Ievēroti ortogrāfijas un interpunkcijas likumi.	Ievēroti valodas lietojuma kritēriji, bet ir 3-4 stila kļūdas vai terminu lietojuma neprecizitātes.	Nekonsekvēti lietots populārzinātniskais vai zinātniskās valodas stils; ir 5-7 stila kļūdas, ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdas	Nav vienota stila. Ir 8 un vairāk stila kļūdu, ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdu
Uzstāšanās	Skaidra dikcija, acu kontakts ar publiku, pārdomāti lietoti žesti. Teksts tiek brīvi runāts, nevis lasīts no piezīmēm. Tiek ievērots atvēlētais laika limits. Visu uzstāšanās laiku tiek noturēta un piesaistīta klausītāju uzmanība. Uzstāšanās laikā tiek izmantota literārā valoda un ievērotas valodas normas.	Skaidra dikcija, acu kontakts ar publiku un pārdomāts žestu lietojums. Prezentācijas teksts vairāk tiek runāts, nevis lasīts no piezīmēm. Kopumā tiek ievērots atvēlētais laika limits. Lielāko daļu no uzstāšanās laika tiek noturēta klausītāju uzmanība. Uzstāšanās laikā tiek izmantota literārā valoda un ievērotas valodas normas.	Ne visos gadījumos ir skaidra dikcija un acu kontakts ar publiku. Žestu lietojums ne vienmēr ir pārdomāts. Prezentācijas teksts daudz tiek runāts, taču bieži tiek lasīts arī no piezīmēm. Nedaudz tiek pārkāpts atvēlētais laika limits. Klausītāju uzmanība uzstāšanās laikā tiek noturēta atsevišķos brīžos. Uzstāšanās laikā vietām nav izmantota literārā valoda un ievērotas valodas normas.	Dikcija nav skaidra un acu kontakts ar publiku ir tikai brīžiem. Žestu lietojums nav pārdomāts. Prezentācijas teksts pamatā tiek lasīts no piezīmēm, nevis runāts. Netiek ievērots atvēlētais laika limits. Klausītāja uzmanība tiek noturēta retos izņēmuma gadījumos. Uzstāšanās laikā brīžiem netiek izmantota literārā valoda un netiek ievērotas valodas normas.

Rodas pārlicība, ka jēgpilni uzdevumi jebkuram skolēnam dod iespēju: DOMĀT – interpretēt, analizēt, sintezēt, izvērtēt. IDENTIFICĒT UN RISINĀT daudzveidīgas problēmas. UZKLAUSĪT UN IEKLAUSĪTIES dažādos viedokļos, efektīvi sadarboties. PIENĒMT LĒMUMUS saskaņā ar savām interesēm, vajadzībām, vērtībām. RADĪT, PLĀNOT UN ĪSTENOT risinājumus.

Mūsdienās, 21.gadsimtā, uzsvars no mācīšanas ir „pārvirzījies” uz mācīšanos, sevišķi to sekmējusi informācijas tehnoloģiju pieejamība. Pamatots ir uzskats, ka mācības kļuvušas:

- **Personiskākas** - informāciju var pielāgot katra izglītojamā vēlmēm, spējām, interesēm un vajadzībām;
- **Interaktīvākas** - ar jaunajām digitālajām formām un paraugiem ir viegli un patīkami mācīties strādājot, spēlējoties, radot, veidojot un mijiedarboties;
- **Jaunradošākas** - varam savus sapņus, mērķus īstenot kopā ar daudziem citiem cilvēkiem gan konkrētajā klasē, gan klasēm sadarbojoties.

Jebkurā mācību stundā jāplāno uzdevumi un darbības, kas liek skolēniem domāt, just un darīt. Bioloģijas skolotājs

ir pētnieks, kurš kopā ar jauniešiem iet pa izzīņas ceļu, atklājot un izpētot apkārtējo pasauli un tās likumsakarības.

Mūsdienīgs skolotājs:

- rada pozitīvu un atbalstošu atmosfēru,
- māca skolēniem kļūdišanos uztvert kā iespēju un paslavē par centību,
- mazāk runā pats, vairāk klausās,
- uzdod jēgpilnus, atvērtus jautājumus,
- respektē skolēnu vajadzības,
- plānojot un organizējot mācību stundas, mērķtiecīgi izmanto mūsdienu tehnoloģijas un nebaidās prasīt padomu jauniešiem,
- uzslavē skolēnus par viņa veikumu,
- nekritizē, ja skolēns nespēj veikt uzdoto,
- piedāvā uzdevumus, kuri liek domāt,
- zina katru skolēnu kā personību, lai varētu izvīrīt individuālus mērķus, sniegt katram atgriezenisko saiti un sekot skolēna progresam.

Madonas Valsts ģimnāzijas
bioloģijas skolotāja

Pārbaudes darba vēsturē „I Pasaules karš un tā sekas” uzdevumu analīze, pielīdzinot vērtēšanas kritērijus SOLO taksonomijas līmeņiem

1.uzdevums. Izvēlies pareizo atbildi! (3 punkti)

- **Standartā norādītais SR:** Identificē Pirmā pasaules kara īpatnības/iezīmes (7.1.).
 - **Vērtēšanas kritēriji:** Par katru pareizi izveidotu apgalvojumu skolēns iegūst 0,5 punktus.
 - **vērtēšanas indikators (SR, ko mērīs uzdevumā):** Zina pamatfaktus par I Pasaules kara tēmu.
 - *Solo līmenis I*
- Uzdevuma piemērs:**

Teksta sākums	Nobeiguma varianti – jānosvīturo nepareizie; var būt vairākas atbildes
I Pasaules kara galvenie cēloņi bija	militārisms, pacifisms, imperiālisms, komunisms militārisms, pacifisms, imperiālisms, komunisms
Kara sākumā Antantes sastāvā bija	Vācija, Krievija, Itālija, Anglija, Austroungārija, Francija

2.uzdevums. Savienojiet datumu, notikumu un vēsturisko personas nozīmi šajos notikumos. (8 punkti) (viens apraksts ir lieks)

- **Standartā norādītais SR:** Izprot notikumu hronoloģiju (7.1.).
 - **Vērtēšanas kritēriji:** Par katru pareizi savietotu notikumu, datumu iegūst 1punktu.
 - **Vērtēšanas indikators (SR, ko mērīs uzdevumā):** Zina pamatfaktus par Brīvības cīņām.
 - *Solo līmenis I*
- Uzdevuma piemērs:**

Laiks	Burts	Notikums	Burts	Persona
1918.gada decembris	A	Cēsu kaujas		O Kalpaks krīt šajā kaujā.
1919.gada 22.jūnijs	B	Landesvēra dibināšana		J. Zemītāns un J. Laidoners vada karaspēku.

3.uzdevums. Darbs ar kartēm. (7 punkti)

- **Standartā norādītais SR:** Salīdzināt kartes „Eiropa pirms I Pasaules kara” un “Eiropa pēc I Pasaules kara”, konstatēt teritoriālās izmaiņas un to sekas (7.3.).

Uzdevuma formulējums	Vērtēšanas indikators	<i>Solo līmenis</i>	Iegūtie punkti
Kādam gadam atbilsts karte A?	Atpazīst karti pēc kontūrām.	<i>II</i>	1
Kas to pierāda?	Prot konstatēt pazīmes, kas apliecina noteiktas valstu robežas Eiropā.	<i>III</i>	2
Kādam gadam atbilst karte B?	Atpazīst karti pēc kontūrām.	<i>II</i>	1

Uzdevuma formulējums	Vērtēšanas indikators	Solo līmenis	Iegūtie punkti
Nosauc 1 valsti, kuras pastāvēšana pierāda, ka tas ir tavs nosauktais gads?	Zina valsti, kas Eiropā beidz pastāvēt pēc I Pasaules kara.	I	1
Ieraksti atbilstošajā kartē 3 valstu nosaukumus, kas veidoja Antanti 1914.gadā.	Zināšanas un prasme atrast kartē konkrētu valsti.	II	1
Ieraksti atbilstošajā kartē 3 valstu nosaukumus, kas izveidojas, sabrūkot Austroungārijas impērijai.	Zināšanas un prasme atrast kartē konkrētu valsti.	II	1

4.uzdevums. Ar ko Latvijas vēsturē ievērojams šis datums? Jāuzraksta, kurā gadā, kas notika tik svarīgs, ka mēs vēl šodien atzīmējam šo datumu. (4 punkti) , piemēram. 26.janvāris, 22.jūnijs, 11.augusts, 11.novembris, 18.novembris.

- **Standartā norādītais SR:** Izvērtē politiskos veidojumus Latvijas teritorijā dažādos vēstures periodos un to mantojuma nozīmi Latvijas valstiskuma tapšanā (3.5.).
- **Vērtēšanas kritēriji:** Par katru pareizi atpazītu datumu, gadu un notikuma aprakstu iegūst 2 punktus
- **Vērtēšanas indikators (SR, ko mērīs uzdevumā):** Zina nozīmīgākās svinamās dienas Latvijas Republikā, kas saistītas ar Brīvības cīņām
- **Solo līmenis II**

5.uzdevums. Izvērtēt Brīvības cīņu perioda vēsturiskas personības veikumu. (10 punkti)

- **Standartā norādītais SR:** Izvērtē politiķu devumu Latvijā dažādos vēstures periodos un to mantojuma nozīmi Latvijas valstiskuma tapšanā (5.3.).

Uzdevuma formulējums	Vērtēšanas indikators	Solo līmenis	Iegūtie punkti
5.1. Kas ir attēlā redzamais cilvēks? K.Ulmanis, P.Stučka, Z.A.Meirovics, A.Niedra, O.Kalpaks.	Atpazīst politiķi pēc attēla.	I	1
5.2. Kādu valsti viņš gribēja veidot 1918./19.gadā.	Izprot politiķa mērķus.	III	2
5.3. Visnozīmīgākais, ko viņš izdarīja 1918. – 1920.gadā.	Dot vērtējumu šī politiķa darbībai.	II	3
5.4. Izvēlies vienu no datumiem! Pasvītro izvēli! Uzraksti 3 - 4 teikumus, ko šis cilvēks rakstītu Tavas izvēlētas dienas vakarā savā dienasgrāmatā.	Prot skatīties uz notikumiem no politiķa perspektīvas.	IV	4

6.uzdevums. Darbs ar avotiem (2018.gada 9.klases eksāmena 2.daļas avoti). (13 punkti)

- **Standartā norādītais SR:** Lasot vēsturnieku pētījumu fragmentus, gūst informāciju par Neatkarības kara notikumiem un Latvijas armijas lomu Latvijas valsts neatkarības aizstāvēšanā (6.4.).

Uzdevuma formulējums	Vērtēšanas indikators	Solo līmenis	Iegūtie punkti
6.1. Dot visiem avotiem vienu kopējo nosaukumu!	Prot vispārināt informāciju.	III	2
6.2. Izmantojot informācijas avotus A,B nosaki, ar kādām problēmām saskārās Latvijas Pagaidu valdība, organizējot Rīgas aizstāvēšanu?	Prot konstatēt pazīmes, kas apliecina noteiktas valstu robežas Eiropā.	II	3
6.3. Kā risināja šīs problēmas?		III	4
6.4. Nosaki, kā vizuālie avoti papildina dzejnieka Edvarda Virza aprakstu! (C,D,E)	Zina valsti, kas Eiropā beidz pastāvēt pēc I Pasaules kara.	III	4

7.uzdevums Kā Tu vērtē I Pasaules kara rezultātus no latviešu tautas viedokļa? Pamato savu vērtējumu! (5 punkti)

- **Standartā norādītais SR:** Analizēt Pirmā pasaules kara radītās politiskās, ekonomiskās, sadzīvīskās pārmaiņas un secināt par apstākļiem, kas deva iespēju latviešu nācijai izveidot un aizstāvēt neatkarīgu Latvijas valsti (7.1.).
- **Vērtēšanas kritēriji:** Par skaidru, ar faktiem pamatotu viedokli saņem 5 punktus.
- **Vērtēšanas indikators (SR, ko mērīs uzdevumā):** Parādās prasme analizēt un vērtēt lielu vēsturisko procesu.
- **Solo līmenis IV**

Punktu sadalījums pēc solo līmeņiem

Solo līmenis	I	II	III	IV
Punktu skaits (50)	3 +8+1+1 = 13	1+1+1+4+1+3+3 = 14	2+ 2+2+4+4= 14	4+5 = 9
% sadalījums	26 %	28 %	28 %	18 %

Spāņu valodas apguve: izaicinājumi un prieks

Spāņu valodas interešu izglītības pulciņš Madonas Valsts ģimnāzijā darbu sāka šī mācību gada septembrī. Tas notiek divas reizes nedēļā plkst.15.00. Lai gan sākumā darbs bija izaicinošs, jo skolēnu sastāvs bieži mainījās, ar laiku izveidojās stabila un ieinteresēta grupa. Komunikāciju starp nodarbībām uzturam *WhatsApp* grupā, kur skolēni var saņemt uzdevumus, uzdot jautājumus un sekot līdzi tēmām. Šāda pieeja palīdz uzturēt interesi un padara mācību procesu pieejamāku arī tiem skolēniem, kuri kādu iemeslu dēļ netiek uz nodarbību (piem., tajā pašā laikā notiek arī kora nodarbības).

Līdz šim esam apguvuši alfabētu, sasveicināšanās frāzes, valstis un tautības, krāsas, dažādus priekšmetus, ciparus, nedēļas dienas, mēnešus un pulksteņa laikus. Zinām arī par svarīgākajām svinamajām dienām Spānijā un protam pastāstīt, kādas ir raksturīgākās lietas Latvijā (ēkas, ēdieni, svētki). Ir bijušas arī citas svarīgas tēmas, kas veido pamatu valodas lietošanai ikdienā.

Nodarbībās izmantojam dažādas metodes un rīkus, lai process būtu daudzveidīgs. Strādājam gan ar tradicionālām darba lapām, gan ar digitālajām platformām, piemēram, *Jet-Punk*, *Socrative* un *Kahoot*.

Viena no populārākajām tiešsaistes platformām ir *Jet-Punk*, kas piedāvā dažādas interaktīvas aktivitātes, lai testētu lietotāju zināšanas. Ikviens, kas prot angļu valodu, var pārbau-

dīt zināšanas dažādās kategorijās, piemēram, ģeogrāfijā, vēsturē, zinātnē, valodās un tml. *Jet-Punk* galvenais mērķis ir sniegt izglītojošas viktorīnas, kuras rosina lielāku skolēnu interesi, īpaši, kad tiek veiktas kopā klasē. Katram jautājumam ir laika ierobežojums, un dalībniekiem tiek piešķirti punkti atkarībā no tā, cik ātri un precīzi viņi atbild uz jautājumiem. *Jet-Punk* sniedz statistikas datus – tas parāda progresu, kas palīdz uzlabot zināšanas. *Jet-Punk* ir pieejams bez maksas, un tā lietotāji var darboties tiešsaistē, izmantojot internetu. Tas ir lielisks veids, kā uzlabot savas zināšanas, trenēt prātu un izklaidēties.

Grupas entuziasms pierāda, ka ar pareizu pieeju iespējams mācīties valodu pat vēlā pēcpusdienā. Šie skolēni ir atsaucīgi un spēj pēc 8 stundu garas mācību dienas koncentrēties un aktīvi piedalīties jaunas valodas apgūvē. Viņu enerģija un ieinteresētība motivē arī skolotāju.

Ir aizraujoši redzēt skolēnu progresu un attīstību, kas balstīta ne tikai uz gramatikas un vārdu krājuma apguvi, bet arī uz spēju precīzi atkārtot vārdu izrunu, mazliet arī sazināties un izteikties svešvalodā. Šī pieredze apliecina, ka svarīgākais ir pozitīva mācību vide un aktīva līdzdalība, kas iedvesmo gan skolotāju, gan skolēnus.

**Madonas Valsts ģimnāzijas
angļu valodas un spāņu valodas skolotāja
Zane Burņevska**

Tekstpratības uzdevumu veidošana

Līdz šim vairāk zināms jēdziens lasītprasme (tezaurs.lv — prasme lasīt), kas sevī ietver ne vien ātru, raitu un izteiksmīgu lasīšanu, bet arī teksta lasīšanu ar izpratni. Savukārt tekstpratība ir prasme uztvert tekstu, saprast un jēgpilni interpretēt iegūto informāciju. Pamatskolas klasēs vairāk jādomā par tekstpratību, jo bez labas tekstpratības nav iespējama tekstveides prasme. Standartā noteiktie sasniedzamie rezultāti (2.1.1. Izmanto teksta virsrakstu, svarīgākos teikumus un atslēgvārdus, nosaka teksta tematu, galveno domu un nolūku. Salīdzina ar citu viedokli un veido secinājumus; 2.1.2. Raksturo un salīdzina dzirdēta vai lasīta teksta notikumus un personas, veido secinājumus. Sasaista stāstījumu ar personisko un citu pieredzi, nosaka valodas īpatnības) norāda uz nepieciešamību mācību procesā iekļaut tekstpratības uzdevumus.

Tekstpratības uzdevumu izveide jāsaik ar piemērotu tekstu izvēli. Tas nav vienkārši. Ieteicams teksta izvēli balstīt uz kādu no citiem standartā noteiktajiem sasniedzamajiem rezultātiem (piem., 1.1.1. Argumentēti pauž viedokli par latviešu valodas un kultūras nozīmi un lietojumu mūsdienu daudz kultūru sabiedrībā Latvijā, Eiropā un pasaulē.), meklējot piemērotus tekstus par Latvijas kultūrā nozīmīgiem notikumiem. Lai uzdevumu padarītu kognitīvi dziļāku, var skolēniem piedāvāt vairākus tekstus, kas saturiski vienoti, bet ir dažādu funkcionālo stilu (piem., dailliteratūras un publicistikas raksta fragmenti). Tekstpratība sevī ietver arī prasmi lasīt informāciju no diagrammām, tabulām, infografikām, reklāmām, tāpēc var tekstu papildināt arī ar šāda tipa tekstiem.

Veidojot tekstpratības uzdevumus, nepieciešams dažādot to kognitīvo dziļumu. **Pirmā līmeņa uzdevumi** pamatā saistīti ar noteiktas informācijas atrašanu tekstā, kas tieši minēta. At راست, izrakstīt, atzīmēt, nosaukt. Šādus uzdevumus iespējams padarīt nedaudz sarežģītākus, ja pareizā informācija jāatrod vairākos tekstos. **Otrā līmeņa uzdevumi** parāda lasītāja iz-

pratni par teksta saturu. Aprakstīt, grupēt, izskaidrot, pārveidot. Informācija tekstā nav tieši nosaukta, tā lasītājam jāinterpretē. **Trešā līmeņa uzdevumiem** raksturīgi jautājumi “kāpēc”, kā tu domā”, kas ļauj lasītājam izdarīt secinājumus par teksta saturu. Tāpat lasītājs var vērtēt, vai informācija tekstā ir noderīga, aktuāla, objektīva, uzticama, var salīdzināt dažādus tekstus, viedokļus. **Ceturtais līmeņa uzdevumi** ļauj lasītājam reflektēt par lasīto tekstu, piedāvājot savus risinājumus. Tāpat šī līmeņa uzdevumos var piedāvāt pārveidot tekstu (piem., uzrakstīt tekstu citā funkcionālā stilā, rakstīt teksta nobeigumu).

Lielākā kļūda, veidojot tekstpratības uzdevumus, ir vēlme nevis pārbaudīt teksta saturisko izpratni, bet akcentu likt uz valodas sistēmas izpratnes uzdevumiem, kur teksts kļūst tikai par elementu noteiktu valodas vienību meklēšanai, skaidrošanai, kārtīšanai. Piem., meklēt sinonīmus, skaidrot frazeoloģismus, kārtot alfabēta secībā, izrakstīt lietvārdus u.tml. Līdz ar to rodas jautājums, vai vispār ir nepieciešams skolēnam lasīt visu tekstu, ja jāstrādā tikai ar atsevišķām teksta daļām un svarīgs nav teksta saturs kopumā. Pilnībā atteikties no valodas sistēmas izpratnes tekstpratības uzdevumos nevajadzētu. Var likt skaidrot dažādu valodas līdzekļu izmantojumu tekstā – piem., kāpēc darbības vārdi tekstā lietoti pavēles izteiksmē? kāpēc konkrēta persona savā runā izmanto darbības vārdus atstāstījuma izteiksmē? Šādi formulēti uzdevumi liek lasītājam iedziļināties arī teksta saturā, vienlaicīgi parādot zināšanas un prasmes par valodas sistēmu.

Skatīties QR kodu un piekļūstiet tekstpratības pārbaudes darbam 9.klasei.

Raksts sagatavots, izmantojot pedagogu profesionālās pilnveides kursu “Valsts pārbaudes darbu veidošana” materiālus.

**Madonas Valsts ģimnāzijas
latviešu valodas un literatūras skolotāja
Kristīne Lukaševica**

2024.

Sabiedriskais darbs –

viens no starpdisciplinārā kursa „Projekta darbs” veidiem

Patstāvīgi izstrādājot projekta darbu kā apjomīgu mācību uzdevumu, skolēns nostiprina un demonstrē lietpratību kompleksās situācijās, tai skaitā caurviju prasmes. Īstenojot projekta darbu, skolēnam ir iespēja izvēlēties vienu no trim tā veidiem: pētniecības darbu, jaunrades darbu vai sabiedrisko darbu.

Sabiedriskais darbs ir sabiedrībai nozīmīgs darbs vai darbs sabiedrības labā, kas ir mērķtiecīgs un uz sabiedrību vērstas pasākumu kopums. Tā mērķis ir iegūt pilsoniskās līdzdalības pieredzi, veicot sabiedriskā darba projektu, tā stiprinot piederību vietējai kopienai un apziņu, ka katrs indivīds vai grupa var ietekmēt sabiedriskos procesus un radīt pārmaiņas vietējā kopienā. Galvenais akcents, veicot sabiedrisko darbu, ir aktīva un atbildīga līdzdarbošanās.

Galvenie ieguvumi izglītojamiem, kur izstrādā sabiedrisko darbu:

- pilnveido sadarbības prasmes komandas darbā;
- dota iespēja aktīvi un radoši darboties;
- iespēja atbildīgi un pārdomāti plānot laiku un aktivitātes;
- uzlabo komunikācijas prasmes ar nepazīstamiem cilvēkiem;
- gūst jaunu informāciju;
- dota iespēja iedziļināties reālajā dzīves situācijā;
- attīsta empātijas spējas.

Turpinājumā ieskats sabiedriskā darba plānā, kas izstrādāts Madonas Valsts ģimnāzijā.

Nosaukums: „Dod ķepu, draugs!”

Temats: „4.oktobris – Starptautiskā dzīvnieku aizsardzības diena”.

Mērķis: Skolā aktualizēt Starptautisko dzīvnieku aizsardzības dienu, piedāvājot izglītojamiem iesaistīties dažādās aktivitātēs.

Darba autori: divi 12.klases skolēni

Uzdevumi	Izpildes laiks
1. Dzīvnieku aizsardzības likuma aktualizēšana Madonas Valsts ģimnāzijas izglītojamiem.	oktobris
2. Aktivitāte – konkurss skolas izglītojamiem „Mans mājdzīvnieks” – dzīvnieka fotogrāfijas un vārda iesūtīšana darba autoriem. Apkopojuma veikšana un foto izstādes izveide. Balsošanas par dzīvnieka vārdu organizēšana.	7.- 18.oktobris
3. Aktivitāte – konkurss „Vēstule manam mājdzīvniekam” - skolas izglītojamo iesaistīšana vēstules uzrakstīšanā savam mājdzīvniekam. Apkopojuma veikšana.	7.–18.oktobris
4. Labāko vēstuļu apkopojums darba autoru veidotā izdevumā.	28.–31.oktobris
5. Kinologa nodarbības organizēšana izglītojamiem.	18.oktobris
6. Labdarības akcija – ziedojumu vākšana dzīvnieku patversmei „Lazdonītis”. Ziedojumu nogādāšana patversmei.	oktobris
7. Konkursu uzvarētāju apbalvošana.	28.–31.oktobris

Madonas Valsts ģimnāzijas
ķīmijas skolotāja, projektu darba vadītāja
Eva Pētersone

Grafiti metode literatūras stundās

Grafiti metode tiek pielietota, lai rosinātu sadarbību, mācītu dalīt pienākumus un izvēlēties sev piemērotāko atbilstošā jomā, lai rosinātu iekļauties laikā. Metode der arī kā savstarpējā vērtēšana. Grafitī ir spēlēšanās ar krāsu un domu. Nonākšana pie sakarības. Secinājums.

Skolēni tiek sasēdināti grupās pa 4 vai 5. Katra grupa izvēlas krāsu, ar kuru rakstīs savā un visās pārējās lapās. Vēlams košs flomāsters. Darba lapu sadala parasti 3 vienādās daļās, taču var arī vairākās daļās, ja plānots izskatīt vairākus jautājumus vai problēmas.

Piemēram, mācot tematu „Kaislīgas sievietes motīvs latviešu literatūrā” un aplūkojot R.Blaumaņa romānu „Raudupiete” ar grafiti metodes palīdzību, var izvēlēties 3 šādas sadaļas:

- Raudupiete ir neprātīga un neapdomīga sieviete, jo... (pieminēto situāciju pamatot ar citātu!)
- Romānā ir arī labas lietas un atziņas... (citātu!)
- Situācija, kura neatstāj vienaldzīgu, jo...

Skolēni ir jāierobežo laikā, lapu aizpildot 1.reizē, tam atvēl 10 min, tad lapu pulksteņa rādītāja virzienā dod tālāk. Aizpildot nākamo lapu, nedrīkst atkārtot vairs to, ko rakstīja iepriekšējā lapā, un to, kas jau tajā ir uzrakstīts. Ar katru nākamo lapas pildīšanas reizi ieteicams darbam atvēlēt laiku samazināt. La-

pas pildāmas tik ilgi, kamēr grupas krāsa „pārnāk mājās” pie savas grupas, kura to izvēlējās.

Tad pēc skolotāja ieskatiem tiek veikta lapas prezentācija par to, ko tieši skolotājs izvēlēsies akcentēt. Nekad nepateiksim visu par visu, un to arī nevajag.

Par 1.sadaļu - skolēni varētu izvēlēties nosaukt skaļi un pamatot pašu efektīgāko situāciju romānā, kura pierāda, ka Raudupiete ir neprātīga un neapdomīga sieviete. Par 2.sadaļu - varētu pieminēt, skolēnuprāt, 2 vislabākās domas, pamatojot, kas pierāda šo domu labumu. 3.daļā būs redzamas vairākas situācijas, kuras skolēnus neatstāj vienaldzīgus, tad var izvēlēties akcentēt 1 pašu spilgtāko, pamatojot, kāpēc tā tāda šķiet.

Prezentācijas beigās katra grupa izstāsta, kuras citas krāsas grupai viņi dod 1 punktu par kaut ko labu izdarītu, piem., par glītu un izlasāmu rokrakstu, par dziļdomīgām atziņām, tāpat izstāsta, kuras krāsas grupai dod mīnusu par noteikumu neievērošanu.

Darba beigās pie katras grupas ir atgriezies raiba krāsu lapa ar viedām vai mazāk viedām domām. Tā bija grafiti metode, kritiskās domāšanas veids, spēle, saspēle, sadarbība.

Madonas Valsts ģimnāzijas
latviešu valodas un literatūras skolotāja
Inga Ķimeniece